

Nr 180.

Av herr förste vice talmannen **Magnusson**, om rätt till viss löneturs- och tjänsteårsberäkning för statsanställda, vilka fullgjort eller fullgöra sin värnplikt, m. m.

Beredskapsinkallelserna ha för stora delar av den manliga befolkningen medfört avsevärda svårigheter och skapat nya löne- och befordringsspörmål för de statsanställda. Om man undantager de män, som på grund av kroppsliga defekter befriats från värnplikten och som därigenom ha minskade försörjningsmöjligheter, ha övriga från värnplikten fria personer vunnit en alldeles oförtjänt fördel i arbetet för sin försörjning gentemot de vapenföra. Så länge extra inkallelser voro okända och övningstiden relativt kort och väsentligen kunde fullgöras under ferietid, var bördan av värnplikten mindre kännbar, men efter beredskapstjänstgöringens tillkomst och när den ordinarie övningstiden inom kort kommer att utgöra minst ett år, har en avgörande förändring inträtt. Detta betyder för talrika medborgare minst ett år senare examina respektive inträde i tjänst och lika lång förskjutning i befordran och i tjänsteårsberäkning. Härigenom erhålla de värnpliktsfria männen och samtliga kvinnor en förmånligare ställning i lönehänseende, oavsett befrielse från övriga bördor, som äro förenade med värnplikten. Det kan under sådana förhållanden icke vara rimligt och rättvist att utan justeringar upprätthålla ett statligt lönesystem, som minskar förmånerna för de genom värnplikten redan tyngre belastade men bibehåller förmånerna för dem, som genom frihet från värnplikten redan äro förmånligare ställda. Att åstadkomma full utjämning härutinnan är givetvis omöjligt men får icke stå i vägen för en ingående och allvarlig prövning av spörsmålet och mot vissa åtgärder till skapande av större rättvisa.

Genom särskilda förmåner vid lönetursberäkning m. fl. liknande åtgärder skulle för statsanställda värnpliktiga en viss compensation vinnas. En sådan åtgärd kan dessutom tänkas vinna någon efterföljd i enskild verksamhet. Därjämte torde böra övervägas jämväl andra utvägar till lättnader för de värnpliktige respektive påläggande av särskilda förpliktelser på värnpliktsfria medborgare, allt i syfte att utjämna de skiljaktigheter i medborgarplikt som värnplikten medför.

Jag tillåter mig därför hemställa,

att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels om utredning och förslag åsyftande att bereda statsanställda, vilka fullgjort eller fullgöra sin värnplikt, en häremot svarande förtur i fråga om lönetursberäkning och tjänsteår, dels ock utreda i vad mån på annat sätt likställighet i medborgarplikt kan åstadkommas mellan värnpliktskyldiga och värnpliktsfria medborgare.

Stockholm den 23 januari 1941.

Karl Magnusson.